

Dziecko - Świadek Szczególnej Troski

Realizator: Fundacja Dzieci Niczyje

Kategoria IV. Pomoc społeczna i profilaktyka uzależnień

W obecnym systemie kształcenia i podnoszenia kwalifikacji profesjonalistów uczestniczących w interwencji prawnej oraz pomagających dzieciom-ofiarom przestępstw nie ma oferty uzupełnienia wiedzy w tym zakresie. Również specjalistyczna oferta wydawnicza w zakresie problematyki pomocy dzieciom – ofiarom/świadkom przestępstw jest bardzo ograniczona. Brakuje również standardów interdyscyplinarnej współpracy różnych służb i profesjonalistów, a podejmowane lokalnie inicjatywy wydają się być nadal niewystarczające. Fundacja Dzieci Niczyje stara się uzupełniać powstałą lukę. Na tej podstawie powstała idea ogólnopolskiej kampanii adresowanej do profesjonalistów – sędziów, prokuratorów, policjantów, psychologów-biegłych sądowych, uczestniczących w interwencji prawnej oraz pomagających dzieciom-ofiarom przestępstw. Jej celem jest zwiększenie wrażliwości tych grup profesjonalistów na specyficzną sytuację dziecka w postępowaniu karnym oraz podniesienie ich kompetencji związanych z przesłuchiowaniem dziecka. Po raz pierwszy kampania została zrealizowana w 2004r., jednakże nasze doświadczenia pokazują, że konieczne jest ciągle szkolenie profesjonalistów, a przede wszystkim edukowanie samych dzieci i ich rodziców w zakresie przysługujących im praw w sytuacji znalezienia się w roli ofiary/świadka przestępstwa. Pomimo tego, że Polskę obowiązują międzynarodowe standardy dotyczące ochrony praw ofiar i na przestrzeni 3-8 lat dostrzec można zmiany w polskim ustawodawstwie i świadomości społecznej, a w szczególności osób, które prowadzą przesłuchiwania dzieci, prawa małych świadków nadal nie są jednak wystarczająco chronione i nadal daleko nam w tej kwestii do standardów wielu krajów europejskich..

Kampania koncentrowała się przede wszystkim na:

- rozpowszechnianiu wiedzy o prawach dzieci uczestniczących w procedurach prawnych, zarówno wśród profesjonalistów jak i wśród uczestniczących w tych procedurach osób - rodziców i opiekunów prawnych małoletnich świadków oraz dzieci i młodzieży,
- podnoszeniu kompetencji i wrażliwości grup zawodowych zajmujących się przesłuchiowaniem dzieci oraz profesjonalizacji metod prowadzenia przesłuchań,
- rozszerzaniu pomocy prawnej i psychologicznej dla dzieci - świadków i ich rodziców/opiekunów prawnych,
- promocji Karty Praw Dziecka Świadka/Ofiary Przystępstwa.

W dniu 3. marca 2010 r. w Ministerstwie Sprawiedliwości Minister Sprawiedliwości - Krzysztof Kwiatkowski, Rzecznik Praw Dziecka - Marek Michałak oraz dyrektor Fundacji Dzieci Niczyje - Monika Sajkowska oficjalnie zainaugurowali kampanię "Dziecko-świadek szczególnej troski". Propagowane na przekazach kampanii hasło "Będę przesłuchany/a". miało na celu podkreślenie podmiotowości dziecka świadka i jego prawa do szczególnej ochrony w trudnych sytuacjach związanych z uczestnictwem w procedurach karnych. Na potrzeby kampanii wydrukowano (15 000 szt.) i dystrybuowano (10 510 szt.) ulotki informacyjne, plakaty kampanijne (w dwóch wersjach – z chłopcem i dziewczynką – po 3 000 szt. każdej z nich, z czego rozdstrybuowano 5 414 egz.) oraz banery na strony internetowe. Z wizerunkiem kampanii dystrybuowano też „Kartę Praw Dziecka Ofiary/Świadka Przystępstwa”(11 551 szt.). W ramach kampanii opracowano również „Standardy dotyczące przesłuchiwania małoletnich świadków w trybie art. 185 a i 185 b k.p.k.”, które konsultowane były zarówno z przedstawicielem Ministerstwa Sprawiedliwości, jak i członkami Koalicji na rzecz Przyjaznego Przesłuchiwania Dzieci, a w szczególności z sędziami i prokuratorami (druk 2100 szt., dystrybucja 1750 szt.). Wydany został także specjalny numer kwartalnika „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka” - nr 1 (30) 2010, który w całości poświęcony został problematyce związanej z udziałem dziecka w procedurach prawnych (1 500 egz.). Dla małych świadków natomiast opracowano ulotkę „Jesteś świadkiem – masz prawo” (druk 25 000 szt.), która trafiła do wielu prokuratur w celu rozsyłania ich wraz z wezwaniem na przesłuchanie. A specjalnie dla rodziców i opiekunów opublikowano broszurę „Gdy dziecko jest ofiarą przestępstwa”(5 000 egz.).

Poza nowymi wydawnictwami w ramach kampanii kontynuowano także dystrybucję wydanych w ramach II edycji w 2007 roku - poradnika dla profesjonalistów „Jak przesłuchiwać dziecko” i dla dzieci i młodzieży „Będę świadkiem w sądzie”, a także poradnika dla profesjonalistów pracujących z dziećmi „*Dziecko pod parasolem prawa*”. Na zakończenie kampanii powstał również specjalny kalendarz ścienny z przekazem kampanii (wydano 1 500 egz.), który dzięki współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości zawisł we wszystkich sądach i prokuraturach w całej Polsce. Trafił on również do członków Koalicji, a także dostępny był w bezpłatnej ofercie wydawniczej z możliwością zamówienia (rozdystrybuowano 1 080 szt.) Większość z materiałów dostępna jest również w formacie PDF do pobrania ze strony internetowej.

Do końca 2010 roku rozdystrybuowano min. ponad 23 700 ulotki „Jesteś świadkiem – masz prawo”, 11 500 *Karty Praw Dziecka – Ofiary/Świadka Przystępstwa*, 10 500 ulotki informacyjnej o III edycji kampanii „Dziecko – świadek szczególnej troski”, 5 500 broszury „*Będę świadkiem w sądzie*” oraz 5 400 plakatów kampanijnych.

Ważnym elementem kampanii były szkolenia i konsultacje dla profesjonalistów. W ramach kampanii opracowano program 16-godzinne szkolenia interdyscyplinarnego, adresowanego do trzysobowych zespołów przesłuchujących małych świadków (sędziego, prokuratora, psychologa) pt.: „Dziecko – świadek szczególnej troski. Praktyka przyjaznego przesłuchiwania małoletnich świadków”. Przeprowadzono 2 szkolenia według tego programu i przeszkolono 40 profesjonalistów z całej Polski. Jesienią zorganizowano VII Ogólnopolską konferencję „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw, która miała miejsce w Warszawie w dniach 25-26.10.2010 r. – stanowiąca forum wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy profesjonalistami z Warszawy i całej Polski (ponad 600 uczestników). Podczas konferencji swoją inaugurację miała także interaktywna prezentacja „*Mały świadek w sądzie*” (udostępniona bezpłatnie na stronie www.dzieckoswiadek.pl jako e-learning, pokazujący w przyjazny sposób przebieg sprawy sądowej z udziałem dziecka występującego w roli świadka oraz udział i rolę wszystkich osób mogących przebywać na sali rozpraw).

Strona internetowa projektu: www.dzieckoswiadek.pl